



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 19 oktober 2022
(OR. en)

13691/22

ENER 516
ECOFIN 1063

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	18 oktober 2022
aan:	het secretariaat-generaal van de Raad
nr. Comdoc.:	COM(2022) 553 final
Betreft:	MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE EUROPESE RAAD, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Noodsituatie op energiegebied – samen voorbereidingen treffen, aankopen doen en de EU beschermen

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2022) 553 final.

Bijlage: COM(2022) 553 final



Straatsburg, 18.10.2022
COM(2022) 553 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
EUROPESE RAAD, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL
COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Noodsituatie op energiegebied – samen voorbereidingen treffen, aankopen doen en de
EU beschermen**

INLEIDING

De ongerechtvaardigde militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne en de inzet van energie als wapen hebben geleid tot een nooit eerder geziene energiecrisis. Dit heeft een scherpe stijging van de energieprijzen veroorzaakt en onze energievoorzieningszekerheid in het gedrang gebracht. Het besluit van Rusland om de aanvoer via Nord Stream1 stop te zetten, heeft deze crisis in een nieuwe fase gebracht.

De Europese Unie heeft eensgezind opgetreden. Het plan en de regelgeving om de vraag naar gas te verminderen¹ en de noodmaatregelen om in te grijpen op de energiemarkten², zoals voorgesteld door de Commissie, zullen deze winter effect sorteren. Sinds het begin van de Russische agressie vermindert de Unie haar gasverbruik³. De uitfasering van Russische brandstoffen is versneld: in september 2022 was 9 % van ons leidinggas afkomstig uit Rusland, met lng erbij 14 %, tegenover respectievelijk 41 % en 45 % in 2021. De sterke daling van de Russische gasinvoer werd gecompenseerd door intensievere samenwerking met betrouwbare leveringspartners. Half oktober zijn onze gasvoorraden voor meer dan 91 % gevuld. We bevinden ons nu in een sterkere positie dan enkele maanden geleden.

Ondanks deze maatregelen blijft de situatie uiterst moeilijk, nu de winter voor de deur staat. Europese consumenten en bedrijven worden nog steeds blootgesteld aan te hoge en volatiele prijzen. Onvoorspelbare gebeurtenissen, zoals de sabotage van pijpleidingen, kunnen onze voorzieningszekerheid nog verder verstoren. De spanningen op de gasmarkten zullen waarschijnlijk blijven bestaan, ook na deze winter.

De Europese Raad, tijdens zijn informele bijeenkomst van 6 oktober in Praag en de informele bijeenkomst van de ministers van Energie van 12 oktober, en het Europees Parlement, in zijn resolutie over de reactie van de EU op de stijging van de energieprijzen in Europa⁴, hebben de Commissie verzocht maatregelen voor te stellen om de solidariteitsinspanningen te coördineren, de energievoorziening veilig te stellen, het prijsniveau te stabiliseren en steun te verlenen aan huishoudens en bedrijven die met hoge energieprijzen worden geconfronteerd.

In haar brief aan de staatshoofden en regeringsleiders heeft voorzitter Von der Leyen **een stappenplan voor de toekomst** gepresenteerd, op basis van vier reeksen maatregelen: de prijs die we betalen voor onze gasinvoer temperen zonder onze voorzieningszekerheid in gevaar te brengen, samenwerken met de lidstaten om de prijzen op de aardgasmarkt te beperken, de invloed van de gasprijzen op de elektriciteitsprijzen beperken en tegelijkertijd een gelijk speelveld op de interne markt in stand houden, en onze transitie naar energieonafhankelijkheid versnellen. Er is ook dringend actie nodig om de EU beter in staat te stellen het hoofd te bieden aan mogelijke aanvallen op kritieke infrastructuur. Daarom presenteert de Commissie, naast dit

¹ [EUR-Lex - 52022DC0360 - NL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

² [EUR-Lex - 52022PC0473 - NL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

³ [In afwachting van bevestiging in de verslagen van de lidstaten over de uitvoering van de verordening inzake gasbesparing, die uiterlijk op 15 oktober moeten worden ingediend.](#)

⁴ [Resolutie van het Europees Parlement van 5 oktober 2022 over de reactie van de EU op de stijging van de energieprijzen in Europa \(2022/2830\(RSP\)\)](#)

pakket energiegerelateerde maatregelen, een voorstel voor een aanbeveling van de Raad over het versterken van de veerkracht van kritieke infrastructuur.

De Commissie presenteert vandaag een versterkt actiekader om dit stappenplan uit te voeren, teneinde de uitdagingen op energiegebied deze winter het hoofd te bieden en voorbereidingen te treffen voor de volgende winter.

Europa kan voortbouwen op zijn sterke punten door de interne markt te gebruiken als hefboom voor gezamenlijke aankopen en zo de marktprijzen onder controle te houden, onder meer door buitensporige prijsspieken te beperken en door optimaal gebruik te maken van de bestaande infrastructuur om ervoor te zorgen dat het gas stroomt naar waar het het hardst nodig is.

Dit is het moment om op te treden, voor deze winter en daarna. De vandaag voorgestelde nieuwe maatregelen op het gebied van energie zijn uitzonderlijk en tijdelijk. Ze bieden niet alleen onmiddellijke verlichting in de huidige crisis, maar leggen ook de basis voor meer structurele maatregelen die de veerkracht en de efficiëntie van de energie-unie verder zullen versterken.

Voortbouwend op de vandaag voorgestelde maatregelen zal de Commissie gewone wetgevingsvoorstellen indienen bij de medewetgevers, die van cruciaal belang zijn om ervoor te zorgen dat Europa ook na de huidige crisis kan profiteren van veiligere, goedkopere en schonere energie. Een daarvan zal betrekking hebben op de hervorming van de opzet van de elektriciteitsmarkt.

In de tussentijd zal de Commissie nauw samenwerken met het Europees Parlement door een contactgroep op te richten voor realtime-overleg over de onmiddellijke reactie op de energiecrisis.

1. SAMEN GAS KOPEN EN ONZE VOORZIENINGSZEKERHEID VEILIGSTELLEN

Hoewel de EU deze winter kan doorstaan, moeten we ons voorbereiden op mogelijke verdere verstoringen en een solide basis leggen voor de volgende winter. Uit de huidige prognoses blijkt dat een te laag opslagniveau in maart 2023 kan leiden tot een precarie situatie in de winter van 2023-2024. Hoewel grotere gasbesparingen de Unie in staat zullen stellen haar blootstelling aan hoge invoerprijzen te verminderen, moet zij ook haar markthefboom gebruiken om gas tegen wereldwijd concurrerende prijzen te kopen.

De Commissie heeft haar banden met betrouwbare gas- en lng-leveranciers versterkt. Zij heeft overeenkomsten gesloten met de VS, Canada, Noorwegen, Azerbeidzjan, Egypte en Israël. De EU en Noorwegen hebben in oktober een taskforce opgericht om de energiemarkten te stabiliseren. De energiedialoog tussen de EU en Algerije werd in oktober hervat. De Commissie zal de samenwerking met betrouwbare partners blijven coördineren en intensiveren.

De EU zal met haar partners blijven samenwerken in overeenstemming met de gezamenlijke mededeling “De externe energiebetrokkenheid van de EU in een veranderende wereld”⁵. Voorts versterken wij onze betrokkenheid en solidariteit met de landen van de Westelijke Balkan en het Oostelijk Partnerschap, onze naaste burens. Het EU-Energieplatform staat open voor onze partners van de Energiegemeenschap. Eerder dit jaar werden de elektriciteitsnetten van Oekraïne en Moldavië gesynchroniseerd met het continentale net. En eerder deze maand werd een nieuwe gasinterconnector geopend tussen Bulgarije en Griekenland, die ook Noord-Macedonië en Servië zal bedienen. Aangezien de hele regio een moeilijke winter te wachten staat als gevolg van de Russische energieoorlog, moeten deze inspanningen worden opgevoerd om de regio verder in onze energie-unie te integreren.

Met de steun van het in april 2022 opgerichte EU-Energieplatform zal de Commissie haar langetermijnsamenwerking met en ondersteuning van alle betrouwbare leveranciers blijven verdiepen om de wereldwijde productie van gas uit bestaande en nieuwe velden te verhogen, Russisch gas te vervangen en ervoor te zorgen dat er gas, met name lng, naar de EU blijft stromen. Zij legt ook de basis voor partnerschappen op het gebied van waterstof om de REPowerEU-doelstelling voor 2030, namelijk 10 miljoen ton geïmporteerde groene waterstof, te halen. De besprekingen met internationale partners hebben ook betrekking op de prijs van het gas dat zij aan Europa leveren in het kader van wederzijds voordelige overeenkomsten.

Vandaag stellen wij voor om de EU de juridische instrumenten te verschaffen om gezamenlijk gas aan te kopen. Het platform moet in de eerste plaats het vullen van gasopslaginstallaties coördineren, in overeenstemming met onze vuldoelen. Voor de volgende winters tot 2025, met inbegrip van de winter van 2023-2024, wordt de niet-gecontracteerde vraag op maximaal 100 miljard m³ per jaar geraamd als de Russische leveringen volledig worden stopgezet. Als de voorraden aan het eind van deze winter zijn uitgeput, kan het moeilijker zijn om ze tegen november 2023 opnieuw tot 90 % te vullen, zoals vereist door de EU-verordening inzake gasopslag.

Om gezamenlijke aankopen mogelijk te maken, met name voor het aanvullen van gasvoorraden, stelt de Commissie voor:

- de vraag op het niveau van de EU en de partners van de Energiegemeenschap te bundelen, waarbij de behoeften aan gasinvoer worden gegroepeerd en op basis daarvan aanbiedingen op de markt worden gezocht;
- de lidstaten te verplichten voor ten minste 15 % van hun opslagverplichtingen deel te nemen aan de bundeling van de vraag in de EU;
- een vrijwillig aankoopstelsel op te zetten, dat bedrijven in staat stelt een Europees consortium voor gasaankopen op te richten. De Commissie staat klaar om bedrijven te begeleiden bij het ontwerp van het consortium en snel een besluit te nemen over de niet-

⁵ [JOIN\(2022\) 23 final](#)

toepasselijkheid van de artikelen 101 en/of 102 VWEU indien de relevante inhoudelijke voorwaarden zijn vervuld.

Door gezamenlijke aankopen krijgen Europese importeurs een meer gelijke toegang tot nieuwe leveranciers en internationale markten en kunnen zij meer gewicht in de schaal leggen tijdens de onderhandelingen. Russische bevoorradingsbronnen worden uitgesloten van deelname aan het platform.

De gezamenlijke aankopen zullen pas volledig hun vruchten afwerpen als de Commissie en de lidstaten zorgen voor **transparantie** van de in de hele Unie geplande en reeds gedane gasaankopen op het EU-Energieplatform, zodat kan worden beoordeeld of de doelstellingen van voorzieningszekerheid en energiesolidariteit zijn behaald. Een sterke coördinatie met en tussen de lidstaten ten opzichte van derde landen via het Energieplatform zal ervoor zorgen dat het collectieve gewicht van de Unie doeltreffender is. Dit zal ook voorkomen dat lidstaten en gasimporteurs tegen elkaar opbieden en de prijzen opdrijven.

De beschikbaarheid van capaciteit in lng-terminals en pijpleidingen zal een belangrijke factor zijn voor het succes van gezamenlijke aankopen. Dit is des te belangrijker in tijden van nood, omdat congestie van pijpleidingen en terminals knelpunten veroorzaakt in de gasvoorziening, ook voor het vullen van opslagfaciliteiten. Daarom bevat het voorstel regels inzake transparantie van ongebruikte langetermijncapaciteit van terminals en pijpleidingen in geval van kortetermijncongestie.

Solidariteit en ervoor zorgen dat het gas stroomt naar waar het nodig is

De EU heeft haar instrumenten voor **gas- en elektriciteitsbesparingen** versterkt. Vandaag moeten we de overeengekomen regelgeving echter zo volledig mogelijk toepassen om onze streefcijfers voor terugdringing van de vraag te halen. Dit zal ons helpen om het hoofd te bieden aan verdere verstoringen van de gasvoorziening en om de druk op de internationale gasmarkten, en dus ook op de prijzen, te verlichten. De Commissie zal nauwlettend toezien op de maatregelen om de vraag terug te dringen en op de verdelingseffecten ervan, en zal ervoor zorgen dat alle geledingen van de economie en de samenleving eerlijk bijdragen tot deze inspanningen. Zij staat klaar om het EU-waarschuwingsmechanisme in gang te zetten of zelfs de streefcijfers voor de vermindering van de gasvraag te herzien als vrijwillige maatregelen ter vermindering van de vraag ontoereikend blijken om in de winter voldoende gasvoorziening te waarborgen.

Om de paraatheid voor mogelijke noodsituaties in de winter te versterken, stelt de Commissie maatregelen voor die de lidstaten in staat stellen om bij wijze van uitzondering **niet-essentieel verbruik**, zoals verwarming in de open lucht, **te beperken** om de gaslevering aan essentiële sectoren, diensten en industrieën te garanderen. Dit mag in geen geval gevolgen hebben voor het verbruik van huishoudens die kwetsbare klanten zijn.

Solidariteit vormt de hoeksteen van de Unie en ondersteunt de doeltreffendheid van haar optreden. Vijf jaar nadat overeenstemming is bereikt over de verordening inzake voorzieningszekerheid, zijn van de veertig mogelijke bilaterale solidariteitsovereenkomsten tussen lidstaten er slechts zes ondertekend. Dit is te weinig. De Commissie stelt voor het vermogen van de Unie om snel te reageren in noodsituaties te versterken door standaardregels

inzake solidariteit vast te stellen, die ervoor zullen zorgen dat een lidstaat die met een noodsituatie wordt geconfronteerd, gas van de andere lidstaten ontvangt in ruil voor een billijke compensatie. Het voorstel zou niet beperkt blijven tot lidstaten die rechtstreeks of via een derde land zijn aangesloten, maar ook worden uitgebreid tot lidstaten met lng-installaties, zelfs als zij niet rechtstreeks met elkaar verbonden zijn. De Europese interne markt voor gas en de ononderbroken handel in gas binnen de Unie zijn een voorwaarde voor een veilige winter voor alle Europeanen, zowel dit als volgend jaar.

2. AANPAK VAN DE HOGE ENERGIEPRIJZEN

Hoewel de groothandelsprijzen sinds de piek in de zomer van 2022 zijn gedaald, blijven zij voor een groeiend aantal Europeanen onhoudbaar hoog. Steeds meer burgers worden geconfronteerd met of lopen het risico op energiearmoede. Kwetsbare consumenten worden het zwaarst getroffen, maar zowel bedrijven als huishoudens, ook huishoudens met een middeninkomen, gaan steeds meer gebukt onder dure gas- en elektriciteitsrekeningen.

Dit vereist maatregelen, met name voor gas, gezien het belang ervan voor huishoudens en de industrie en het effect ervan op de elektriciteitsprijzen.

De gasprijzen op de belangrijkste Europese gasbeurs, de Title Transfer Facility (TTF), bereiken ongekende niveaus en zijn zeer volatiel. Hoewel dit de specifieke situatie van Noordwest-Europa weerspiegelt, heeft de TTF, ten gevolge van lokale tekorten en infrastructuurknelpunten, vaak een effect op de prijsniveaus van langetermijncontracten buiten Noordwest-Europa en veel lng-transacties. We hebben prijsindexen nodig die de werkelijke marktomstandigheden weerspiegelen.

De Commissie stelt dan ook voor om een **nieuwe aanvullende prijsbenchmark voor lng** te ontwikkelen. Een op lng gebaseerde benchmark zou een nauwkeurigere basis vormen voor lng-transacties en een eerlijkere en transparantere prijsindex bieden. Het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) moet tegen eind 2022 de informatie verzamelen die nodig is om deze nieuwe benchmark te creëren en de index moet begin 2023 beschikbaar komen, op tijd voor het volgende vulseizoen.

Om de huidige energiecrisis het hoofd te bieden, stelt de Commissie bovendien voor een mechanisme op te zetten dat, indien nodig, kan worden geactiveerd **om de prijzen te beperken via de belangrijkste Europese gasbeurs, de TTF**. Het prijscorrectiemechanisme zou op tijdelijke basis een dynamische prijslimiet voor transacties op de TTF vaststellen. Dit zal helpen om extreme volatiliteit en buitensporige prijzen te voorkomen. De Commissie heeft dit al in maart 2022 als optie naar voren geschoven. Gezien de ongekende aard van de energiecrisis en voortbouwend op het kader voor maatregelen om de vraag terug te dringen, is de tijd nu rijp om een dergelijk mechanisme in te voeren.

Om de **dagelijkse volatiliteit te beperken**, stelt de Commissie een nieuw tijdelijk mechanisme voor om **dagpieken in de prijs binnen een bepaalde bandbreedte te houden (price collar mechanism)**, teneinde buitensporige prijsvolatiliteit en extreme prijspieken op de markt voor

energiederivaten te voorkomen. Een dergelijk mechanisme zal zorgen voor gezondere prijsvorming op die markten, waardoor energieleveranciers in de EU worden beschermd tegen grote dagpieken in de prijs en worden geholpen hun energievoorziening op middellange termijn veilig te stellen.

De Commissie zal samen met de lidstaten zoeken naar manieren **om het effect van de hoge gasprijzen op de elektriciteitsprijzen te beperken**. De invoering van een prijsplafond voor gas dat wordt gebruikt voor elektriciteitsopwekking heeft de prijzen in Spanje en Portugal doen dalen. Het is het overwegen waard om dit op EU-niveau in te voeren, op voorwaarde dat een bevredigend antwoord wordt gevonden op enkele openstaande vragen. De energiemix, de aansluitingen en de energiesystemen verschillen van lidstaat tot lidstaat. Er moet een oplossing worden gevonden die voor iedereen werkt en die een toename van het gasverbruik voorkomt, de ongelijke financiële gevolgen tussen de lidstaten aanpakt en de gasstromen over de EU-grenzen heen beheert.

Tot slot steunt de Commissie de nieuwe taskforce die is opgericht door ACER en de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA), samen met de nationale toezichthouders voor energie en financiële markten, om de ontwikkelingen op de energiemarkt nauwlettend te volgen. Deze gezamenlijke actie zal helpen bij het volgen van de handelspatronen en -dynamiek in de verschillende segmenten van de gas- en elektriciteitsmarkten. Zij zal het markttoezicht en alle noodzakelijke handhavingsmaatregelen van de markttoezichthouders versterken.

3. DE GEVOLGEN VAN DE HOGE GASPRIJZEN VERZACHTEN

Naast de maatregelen op het gebied van prijzen hebben de Commissie en de lidstaten financiële en andere maatregelen getroffen ter bescherming van consumenten en bedrijven die door de externe schok van de energieprijzen zijn getroffen. De eengemaakte markt, die de Unie van dienst is geweest bij de aanpak van eerdere crises, moet in stand worden gehouden en er moet een hoog niveau van werkgelegenheid worden gewaarborgd. De Commissie zal de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend volgen. Het is van cruciaal belang om gemeenschappelijke, gedeelde oplossingen op EU-niveau te zoeken en om geïsoleerde nationale oplossingen, die verschillen naargelang de begrotingsruimte van de lidstaten, te vermijden.

De Commissie is voornemens de lidstaten meer speelruimte te geven om hun bedrijven te steunen, door het **tijdelijke crisiskader** te wijzigen en tegelijkertijd het gelijke speelveld in stand te houden. De termijnen voor staatssteun zullen worden verlengd, en om ervoor te zorgen dat onze kortetermijnmaatregelen in lijn blijven met onze langetermijndoelstellingen, zullen de lidstaten nieuwe mogelijkheden krijgen om steun te geven aan bedrijven die hun elektriciteitsverbruik verminderen. Met dit kader zullen de lidstaten meer mogelijkheden hebben om de bedrijven te ondersteunen die dat het meest nodig hebben, en worden tegelijkertijd bepaalde vereisten vereenvoudigd, met behoud van een gelijk speelveld binnen de EU. De Commissie zal ervoor zorgen dat alle verzoeken van de lidstaten om tijdelijke steun snel en consistent worden behandeld.

Derivatenmarkten zijn van essentieel belang voor energiebedrijven om hun activiteiten voort te zetten. Prijspieken en extreme volatiliteit op de markten voor energiederivaten hebben echter geleid tot **liquiditeitsproblemen** voor energiebedrijven. Het is van het grootste belang onze energiebedrijven meer manoeuvreerruimte te bieden, zodat zij op middellange termijn de levering en aankoop van energiegrondstoffen kunnen veiligstellen. Daarom stelt de Commissie, in overeenstemming met het advies van de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA), twee gedelegeerde verordeningen vast ter verlichting van de liquiditeitsdruk op niet-financiële marktdeelnemers, die is toegenomen als gevolg van de hogere marginvereisten.

Doel van die gedelegeerde verordeningen is:

- Een verhoging van de clearingdrempel voor niet-financiële tegenpartijen tot 4 miljard EUR⁶. Onder deze drempel zullen niet-financiële tegenpartijen niet onderworpen zijn aan marginvereisten voor hun over-the-counter energiederivaten.
- Een uitbreiding van de lijst van in aanmerking komende activa die centrale tegenpartijen kunnen aanvaarden om hun risico's⁷ voor één jaar te dekken. Hierdoor zullen niet-financiële ondernemingen⁸ en alle marktdeelnemers onder specifieke voorwaarden extra soorten garanties kunnen gebruiken om aan margin calls te voldoen⁹.

De Commissie stelt ook voor **het kader voor het cohesiebeleid 2014-2020 flexibeler te maken** zodat de lidstaten en regio's de problemen als gevolg van de huidige energiecrisis met gerichte, tijdelijke en uitzonderlijke maatregelen het hoofd kunnen bieden. Dit zou gelden voor ten hoogste 10 % van de toewijzingen aan de lidstaten, d.i. bijna 40 miljard EUR. De bedragen zullen worden betaald onder voorbehoud van beschikbare financiering onder de maxima van het meerjarig financieel kader. Dit zal ervoor zorgen dat steun wordt verleend aan kmo's die in het bijzonder worden getroffen door hogere energieprijzen, dat energiearmoede wordt aangepakt door kwetsbare huishoudens te ondersteunen, en dat steun wordt verleend voor toegang tot de arbeidsmarkt door middel van het behoud van banen van werknemers en zelfstandigen via werktijdverkorting en gelijkwaardige regelingen.

Om de energiecrisis aan te pakken, moeten de fundamenteën van onze economie worden beschermd, waarbij met name onze eengemaakte markt moet worden veiliggesteld en een hoog niveau van werkgelegenheid moet worden verzekerd. Een eensgezinde en gemeenschappelijke Europese aanpak is van het grootste belang om het ernstige risico op fragmentatie van de Unie aan te pakken.

⁶ Gedelegeerde Verordening (EU) XX van de Commissie tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad (EMIR) wat betreft de waarde van de clearingdrempel voor grondstoffenderivaten.

⁷ Gedelegeerde Verordening (EU) XX van de Commissie tot wijziging van de technische reguleringsnormen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 153/2013 wat betreft tijdelijke noodmaatregelen voor zekerheidsvereisten.

⁸ Die optreden als clearingleden.

⁹ De ESMA zal in haar openbare vragen en antwoorden ook bevestigen dat andere activa, zoals door ondernemingen uitgegeven kortlopende schuldinstrumenten of EU-obligaties als zekerheid kunnen worden gebruikt om aan margin calls te voldoen.

Concreet moeten, om de transitie weg van Russische fossiele brandstoffen te versnellen, de maatregelen en het transitietempo die zijn voorgesteld in het kader van REPowerEU, opnieuw worden beoordeeld. Daarom zal de Commissie de behoeften voor REPowerEU beoordelen. Deze beoordeling zal betrekking hebben op investeringen in grensoverschrijdende infrastructuur, met inbegrip van kritieke pan-Europese interconnecties¹⁰, energieopslag, energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen die nodig zijn om de transitie naar schone energie te versnellen en versnippering van de eengemaakte markt te voorkomen. Er zal ook aandacht worden besteed aan investeringsabsorptiecapaciteit. Op basis van de resultaten ervan zal de Commissie voorstellen doen om de financiële slagkracht van de EU voor REPowerEU te vergroten om het concurrentievermogen van de Europese industrie te waarborgen en de energieonafhankelijkheid in de hele EU te verzekeren.

4. INFRASTRUCTUUR BESCHERMEN EN OPTIMALISEREN

Om de EU in staat te stellen het hoofd te bieden aan het veranderende dreigingslandschap, is voortdurende waakzaamheid en aanpassing nodig. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne heeft een nieuwe reeks bedreigingen met zich meegebracht, die vaak worden gecombineerd als een hybride aanval. Een daarvan is het risico voor kritieke infrastructuur van Europees belang. De kennelijke sabotage van de Nord Stream-gaspijpleidingen heeft dat onmiskenbaar duidelijk gemaakt.

Naar aanleiding van de explosies aan de pijpleiding heeft de Commissie al maatregelen aangekondigd om de veiligheid van kritieke infrastructuur te verbeteren. Daarom stelt de Commissie vandaag een aanbeveling van de Raad voor om de EU-steun voor het versterken van de veerkracht van kritieke infrastructuur op te voeren en om te zorgen voor EU-brede coördinatie op het gebied van paraatheid en respons en voor nauwere samenwerking op het gebied van infrastructuur van grensoverschrijdend belang. Dit voorstel beoogt de maximalisering en versnelling van de werkzaamheden ter bescherming van de activa, installaties en systemen die nodig zijn voor de werking van de economie en voor het verlenen van essentiële diensten op de interne markt, waarop de burgers rekenen. Het heeft ook als doel de gevolgen van elke aanval te beperken door te zorgen voor een zo snel mogelijk herstel. De Commissie zal met de lidstaten samenwerken met het oog op een stresstest van hun kritieke infrastructuur, te beginnen met de energiesector en vervolgens voor andere sectoren met een hoog risico, zoals communicatie, vervoer en ruimtevaart. De stresstest zal worden aangevuld met de opstelling van een blauwdruk

¹⁰ Projecten ter voltooiing van de interne energiemarkt en projecten met een sterke grensoverschrijdende dimensie moeten voorrang krijgen, bijvoorbeeld de kritieke verbinding tussen Portugal, Spanje en Frankrijk en de noord-zuid-elektriciteitsinterconnecties in Midden-Oost- en Zuidoost-Europa. Ondersteunde projecten moeten zorgen voor een verbetering van de interconnectie van de Europese gas- en elektriciteitsnetwerken, van de energieopslag en van de bouw van infrastructuur die klaar is voor waterstof.

voor kritieke infrastructuurincidenten en -crises, in overleg met de lidstaten en met de steun van de betrokken agentschappen van de Unie. Het doel van de blauwdruk is een beschrijving en uiteenzetting te geven van de doelstellingen en methoden van samenwerking tussen de lidstaten en de instellingen, organen en instanties van de EU bij de respons op incidenten tegen kritieke infrastructuur, met name wanneer deze de verlening van essentiële diensten voor de interne markt aanzienlijk verstoren. Voorts zullen de Commissie en de hoge vertegenwoordiger zorgen voor een sterkere samenwerking tussen belangrijke partners op het gebied van de veerkracht van kritieke infrastructuur en met de NAVO via de gestructureerde dialoog tussen de EU en de NAVO. Hiervoor zal met de NAVO een taskforce worden opgericht.

Om het gebruik van gas- en lng-infrastructuur te optimaliseren, stelt de Commissie tegelijkertijd nieuwe instrumenten voor om **meer informatie over de beschikbare infrastructuurcapaciteit** te verstrekken, alsmede nieuwe mechanismen om ervoor te zorgen dat geen enkele onderneming capaciteit kan boeken om die vervolgens niet te benutten. Dergelijke mechanismen bestaan al, maar de herverdeling van capaciteit kan enkele maanden in beslag nemen, terwijl ons voorstel een snelle reactie mogelijk moet maken, met name in geval van congestie op korte termijn. Goed functionerende infrastructuur is met name belangrijk voor niet aan zee grenzende lidstaten, die geen onmiddellijke toegang tot lng hebben en hun aanbod dus niet zo gemakkelijk kunnen diversifiëren.

We moeten ook een versnelling hoger schakelen en de productie van hernieuwbare energie in de EU versnellen om onze klimaatdoelstellingen voor de lange termijn te verwezenlijken. De **vergunningsprocedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie** zijn nog steeds te lang. Het is van cruciaal belang dat nieuwe projecten de biodiversiteit niet in gevaar brengen en door de burgers goed worden aanvaard, maar er is er ruimte om processen in te korten en toch nog aan die vereisten te voldoen. De Commissie heeft in het kader van REPowerEU al voorstellen gedaan om de vergunningverlening te versnellen. Gezien de urgentie om voldoende voorzieningszekerheid te waarborgen en de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen, dringt de Commissie er bij de wetgevers op aan snel overeenstemming te bereiken over deze voorstellen. De Commissie is bereid met een specifiek voorstel te komen om de administratieve vergunningsprocedures voor bepaalde projecten op het gebied van hernieuwbare energie in de hele EU op gecoördineerde en geharmoniseerde wijze rechtstreeks te vereenvoudigen en te versnellen.

CONCLUSIE: EEN STERKERE ENERGIE-UNIE

De omvang van de huidige energiecrisis is ongekend en vereist een buitengewone gemeenschappelijke noodrespons in een geest van solidariteit. De EU heeft al beslissende stappen gezet en staat klaar om verder te gaan.

Het afgelopen jaar heeft de Commissie verschillende initiatieven voorgesteld en uitgevoerd, waarbij de focus geleidelijk is verschoven van het mogelijk maken van nationale maatregelen naar een geïntegreerde strategie voor voorzieningszekerheid. Recenter zijn ook noodmaatregelen voorgesteld om de elektriciteitsrekening van consumenten en bedrijven los te koppelen van de

gasprijs, een vermindering van de vraag naar elektriciteit te coördineren, het instrumentarium van de lidstaten voor de bescherming van consumenten en bedrijven tegen hoge energieprijzen te verbeteren, en een solidariteitsbijdrage voor de fossielebrandstoffensector in te voeren.

De nieuwe reeks noodmaatregelen zet nog meer in op solidariteit en integratie en gebruikt het gewicht van onze eengemaakte markt met het oog op voorzieningszekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid van energie, en toegang tot essentiële diensten voor iedereen.

De Commissie staat klaar om onmiddellijk met de Raad samen te werken en hem te helpen snel vooruitgang te boeken, te beginnen met de Raad Energie op 25 oktober.

Solidariteit en gezamenlijke acties bieden het meest efficiënte antwoord op deze crisis. Door onze eensgezindheid zullen de EU en haar lidstaten de crisis het hoofd bieden en een echte concurrerende energie-unie tot stand brengen.

BIJLAGE

In het pakket voorgestelde maatregelen

SAMEN GAS KOPEN EN ONZE VOORZIENINGSZEKERHEID VEILIGSTELLEN
Coördinatie en intensivering van de onderhandelingen over energievoorziening met alle betrouwbare partners
Europese marktmacht stimuleren aan de hand van een gezamenlijk platform voor de aankoop van extra voorraden voor het vullen van de opslagfaciliteiten (artikel 122-voorstel)
Voorstel van de Commissie om het vermogen van de Unie om snel te reageren in noodsituaties te versterken door standaardregels inzake solidariteit vast te stellen (artikel 122-voorstel)
AANPAK VAN DE HOGE ENERGIEPRIJZEN
De Commissie stelt voor om uiterlijk eind 2022 een specifieke prijsbenchmark voor lng te ontwikkelen (artikel 122-voorstel)
De Commissie stelt de opzet voor van een mechanisme om de prijzen op de belangrijkste Europese gasbeurs te beperken
De Commissie stelt een nieuw tijdelijk mechanisme voor om dagpieken in de prijs binnen een bepaalde bandbreedte te houden teneinde buitensporige volatiliteit te voorkomen en prijsverhogingen op de markten voor energiederivaten te vertragen
DE GEVOLGEN VAN DE HOGE GASPRIJZEN VERZACHTEN
De Commissie zal het tijdelijke crisiskader voor staatssteun vóór eind oktober wijzigen
De Commissie stelt, in samenwerking met de Europese Autoriteit voor effecten en markten, twee gedelegeerde verordeningen voor ter verlichting van de liquiditeitsdruk op niet-financiële marktdeelnemers , die is toegenomen als gevolg van de hogere marginvereisten
Aanvullende financiering via het kader voor het cohesiebeleid (wijziging van de verordening gemeenschappelijke bepalingen) en via REPowerEU
INFRASTRUCTUUR BESCHERMEN EN OPTIMALISEREN
Aanbeveling van de Raad inzake kritieke infrastructuur
Voorstel van de Commissie om nieuwe instrumenten te gebruiken met het oog op meer transparantie over capaciteit (artikel 122-voorstel)
Snellere ontwikkeling van de productie van hernieuwbare energie door een versnelling van de vergunningsprocedures